

SIG FRÁ SÖGUNI UM FØROYAR

25. jan
Jarðfeingi

*Nakrar góðar um
føroyska búskapin*

Boðskapur um búskapin

- Her gongur tað gott, send meira pengar
 - BTÚ fyri hvønn íbúgva er hægri í Føroyum enn í Danmark
- Um vit ótu allan laksin sjálvi, ótu vit 6 kg í part - hvønn dag í árinum
 - Føroysk laksaframleiðsla er best í heimi
- Vit liva eisini av at klippa hvørjum øðrum
 - Triðja hvørt starvsfólk starvast í tænaðstuvinnuni
- Í 1990'unum flutti 6. hvørt fólk av landinum. Tað svarar til, at øll í Keypmannahavn fluttu úr Danmark.
 - Djúpa búskaparkreppan fyrst í 1990'unum sæst enn í búskapinum
- Eitt hol til Suðuroynna er á breddanum. Er tað hol í høvdið?
 - Íløgur í ein Suðuroyartunnil svarar til 25% av BTÚ.
- Ein søga um ein føroyskan milliarding

Her gongur tað gott,
send meira pengar

STØÐAN

53.800

2022

Fólkatal

5.873.000

2022

1.396 km²

Vídd

42.951 km²

404 tkr.

2020

BTÚ pr. íbúgva

400 tkr.

2020

1.283 mió. kr.

til Danmarkar í 2021

Útflutningur

2.158 mió. kr.

til Føroya í 2021

88,8%

2021

Arbeidsfjöld

Kvinnur, 15-64 ár

77,7%

2021

85,8 ár

2019/20

Livialdur

Kvinnur

83,4 ár

2020/21

HAGSTOVA FØROYA

Tjóðbankin ger árliga greining av búskapinum - seinasta í januar 2023

THE FAROESE ECONOMY

Economic upturn and growing reform needs

Economy can cope with current crisis

Like in many other countries, inflation has accelerated in the Faroe Islands in the past year. Fish export prices have also risen sharply, which has benefited the fishing industry and further boosted the economy. Together with low debt and a strong labour market, this gives the Faroese economy a sound foundation for coping with the current crisis.

Rising interest rates and widespread use of variable rate home loans

The widespread use of variable rate home loans, which often have a short period until the next interest rate adjustment, means that interest rate increases are quickly passed through to homeowners on the Faroe Islands. Higher interest rates on home loans during 2022, combined with inflationary pressures, will presumably weaken Faroese homeowners' ability to service their debt.

Demographic changes pose challenges

In future, a declining proportion of the Faroese population will be of working age, and the proportion requiring care will increase. This will put pressure on public finances. In the current economic upturn, the Faroe Islands have been running government budget deficits, underlining the need for reforms.

CONTENTS

- 2 ECONOMIC UPTURN AND INFLATIONARY PRESSURES
- 5 FAROESE BANKS ARE BETTER GEARED TO HANDLE LOSSES
- 7 DEMOGRAPHIC DEVELOPMENTS INCREASE NEED FOR REFORMS

THE FAROESE ECONOMY

Economic upturn and growing reform needs

Economy can cope with current crisis

Like in many other countries, inflation has accelerated in the Faroe Islands in the past year. Fish export prices have also risen sharply, which has benefited the fishing industry and further boosted the economy. Together with low debt and a strong labour market, this gives the Faroese economy a sound foundation for coping with the current crisis.

CONTENTS

- 2 ECONOMIC UPTURN AND INFLATIONARY PRESSURES
- 5 FAROESE BANKS ARE BETTER GEARED TO HANDLE LOSSES
- 7 DEMOGRAPHIC DEVELOPMENTS INCREASE NEED FOR REFORMS

Like in many other countries, inflation has accelerated in the Faroe Islands in the past year. Fish export prices have also risen sharply, which has benefited the fishing industry and further boosted the economy. Together with low debt and a strong labour market, this gives the Faroese economy a sound foundation for coping with the current crisis.

Rising interest rates and widespread use of variable rate home loans

The widespread use of variable rate home loans, which often have a short period until the next interest rate adjustment, means that interest rate increases are quickly passed through to homeowners on the Faroe Islands. Higher interest rates on home loans during 2022, combined with inflationary pressures, will presumably weaken Faroese homeowners' ability to service their debt.

Demographic changes pose challenges

In future, a declining proportion of the Faroese population will be of working age, and the proportion requiring care will increase. This will put pressure on public finances. In the current economic upturn, the Faroe Islands have been

CONTENTS

- 2 ECONOMIC UPTURN AND INFLATIONARY PRESSURES
- 5 FAROESE BANKS ARE BETTER GEARED TO HANDLE LOSSES
- 7 DEMOGRAPHIC DEVELOPMENTS INCREASE NEED FOR REFORMS

the economy. Together with low debt and a strong labour market, this gives the Faroese economy a sound foundation for coping with the current crisis.

Rising interest rates and widespread use of variable rate home loans

The widespread use of variable rate home loans, which often have a short period until the next interest rate adjustment, means that interest rate increases are quickly passed through to homeowners on the Faroe Islands. Higher interest rates on home loans during 2022, combined with inflationary pressures, will presumably weaken Faroese homeowners' ability to service their debt.

Demographic changes pose challenges

In future, a declining proportion of the Faroese population will be of working age, and the proportion requiring care will increase. This will put pressure on public finances. In the current economic upturn, the Faroe Islands have been running government budget deficits, underlining the need for reforms.

- 5 FAROESE BANKS ARE BETTER GEARED TO HANDLE LOSSES
- 7 DEMOGRAPHIC DEVELOPMENTS INCREASE NEED FOR REFORMS

BTÚ – Tøk Tjóðarinntøka – Blokkur til DK?

2020	BTÚ, mió.kr.	Miðal fólkatal	Fyri hvønn íbúgva			
			BTÚ	Stuðul úr DK til FO	Aðrar flytingar	Tøk tjóðarinntøka
Føroyar	21.202	52.525	403.649	21.552	10.474	435.674
Danmark	2.323.919	5.831.404	398.518		6.101	404.619
		Munur	5.131			31.055
		í %	1,3%			7,7%
Hvussu nógv skulu Føroyar lata Danmark fyri at útjavna munin í livistøðinum?						485 mió. kr.

Kelda: Hagtølini eru frá Danmarks Statistik og Hagstovu Føroya. Egnar útrokningar.

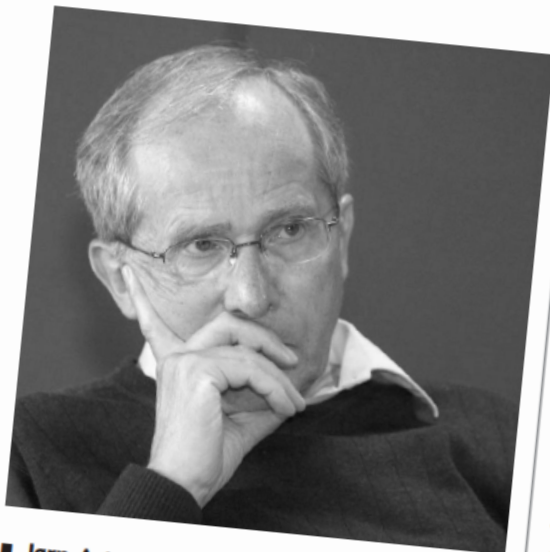
Í 1990'unum flutti 6. hvørt fólk av landinum. Tað svarar til, at øll í Keypmannahavn fluttu úr Danmark.

Grein hjá Astrup í Samfundsøkonomen

- Landskassin tapti 6,4 mia.kr. upp á vinnulán og veðhøld
- Setti 2,7 mia.kr. í falleraðu bankarnar
- BTÚ lá um 5-6 mia.kr. fyrst í 1990'unum

Færøerne - fra planøkonomi til markedsøkonomi

Krisen i 1989-94 førte til et opgør med den korporative planøkonomi. Subsidierne og landsstyregarantierne er afviklet. Fiskeriet er blevet reguleret - og fiskerettighederne kapitaliseret. Men store dele af erhvervet er fortsat i offentligt ejerskab.

■ **Jørn Astrup Hansen**
cand. oecon., Direktør i Føroya Banki 1993-2005
Formand for Færøernes Økonomiske Råd

Indledning

Den færøske økonomi brød sammen først i 90'erne. Den 6. oktober 1992, da Sjóvinnubankin under offentlighedens udelte bevågenhed blev undsat med dansk kapital, nåede krisen et crescendo. Den 6. oktober havde fået samme plads i færøsk historie som den 9. april har i dansk historie. På dette tidspunkt, i oktober 1992, havde der imidlertid i tre år været klare krisetegn i den færøske økonomi.

Landskassen var tom. Landsstyret havde ikke længere kræfter til at holde et urentabelt fiskerierhverv flydende. Men det var ikke blot landskassen, der var tom. Det samme var fiskebankerne. Med meget generøse garantier havde landsstyret medvirket til en udbygning af flåden

landet. Det svarede til 150 pct. af det årlige bruttonationalprodukt.

Korporativ planøkonomi

På Færøerne udviklede sig i 70'erne og 80'erne en særegen økonomisk model af korporativt, planøkonomisk tilsnit. Det var fiskerigrænserne, som i 70'erne udløste et kursskifte i færøsk økonomisk politik. Længe havde vi haft fiskerigrænser. Således havde Færøerne siden 1964 haft fiskerigrænser på 12 sømil. Fiskerigrænser på 12 sømil havde imidlertid ikke været til hinder for, at færøske fartøjer havde kunnet drive fiskeri i fremmede farvande. Men i 1977 fik vi i Nordatlanten fiskerigrænser på 200 sømil. De store færøske fartøjer, som hidtil

Misvísandi grein frá 1997 um føroyska búskapin

Overblik: Et blik på Færøernes økonomi

Et blik på Færøernes økonomi

Denne artikel bringer i koncentreret form et overblik over Færøernes økonomi samt en diskussion af nogle af de uløste økonomiske og økonomisk-politiske problemer, som de færøske politikere vil skulle tage stilling til i den nærmeste fremtid.

Søren Bo Nielsen, centerleder, forskningsprofessor, EPRU, Handelshøjskolen i København

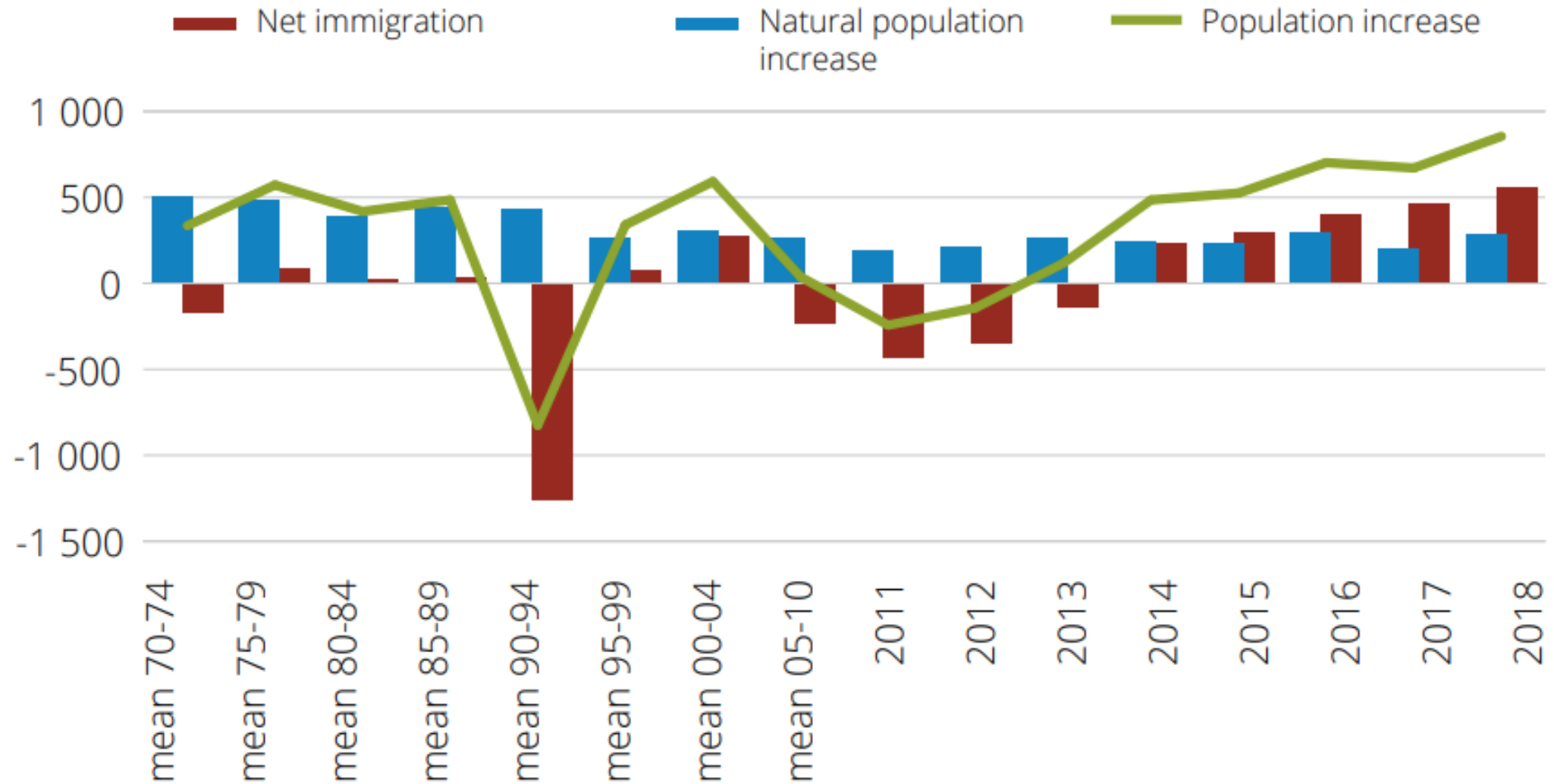
Den færøske økonomis struktur

I de sidste mange år er der ikke i Færøernes statistiske kontor, Hagstovan, blevet fremstillet statistik for bruttonationalprodukt og værditilvækst i de enkelte produktionssektorer. Den bedste indikator for sektorernes økonomiske betydning bliver derfor statistikken over lønudbetalinger. De samlede lønudbetalinger androg i 1996 3,49 mia. kr. Heraf stod den offentlige sektor for 34,2 pct. og altså den samlede private sektor for 65,8 pct. Fiskeri, fiskeindustri og fiskeopdræt tegnede sig i alt for lønudbetalinger på 932 mio. kr. eller 26,7 pct. af de samlede

(5) Er der i længden livsgrundlag for 44.000 indbyggere på Færøerne?

Nu, hvor nettoindvandringen atter er blevet svagt positiv efter en større afvandring især i årene 1993-94, er det nærliggende at overveje forskellige scenarier for befolkningsudviklingen på øerne fremover. Udgangspunktet er, at med nogenlunde uændret adgang til fjernfiskeri og med nogenlunde konstante fiskebestande i eget farvand vil de samlede fangster ikke kunne vokse over tiden. Hvis relativprisen på fisk i forhold til andre varer er nogenlunde konstant, og hvis der skal være plads til en indkomstudvikling hos fiskerne, der modsvarer indkomstudviklingen i andre lande (f.eks. Danmark), vil produktiviteten i fiskeriet skulle stige over tiden. Dette vil nødvendiggøre en vis afvandring fra fiskeriet. Da resten af det færøske samfund næsten fuldt og helt er bundet op på fiskeriet, synes denne afvandring at skulle modsvares af en tilsvarende afvandring fra alle øvrige erhverv for også der at sikre en tilpas velstandsfremgang. En forventning om en støt fraflytning fra øerne fremover forekommer derfor ikke urealistisk.

Population changes

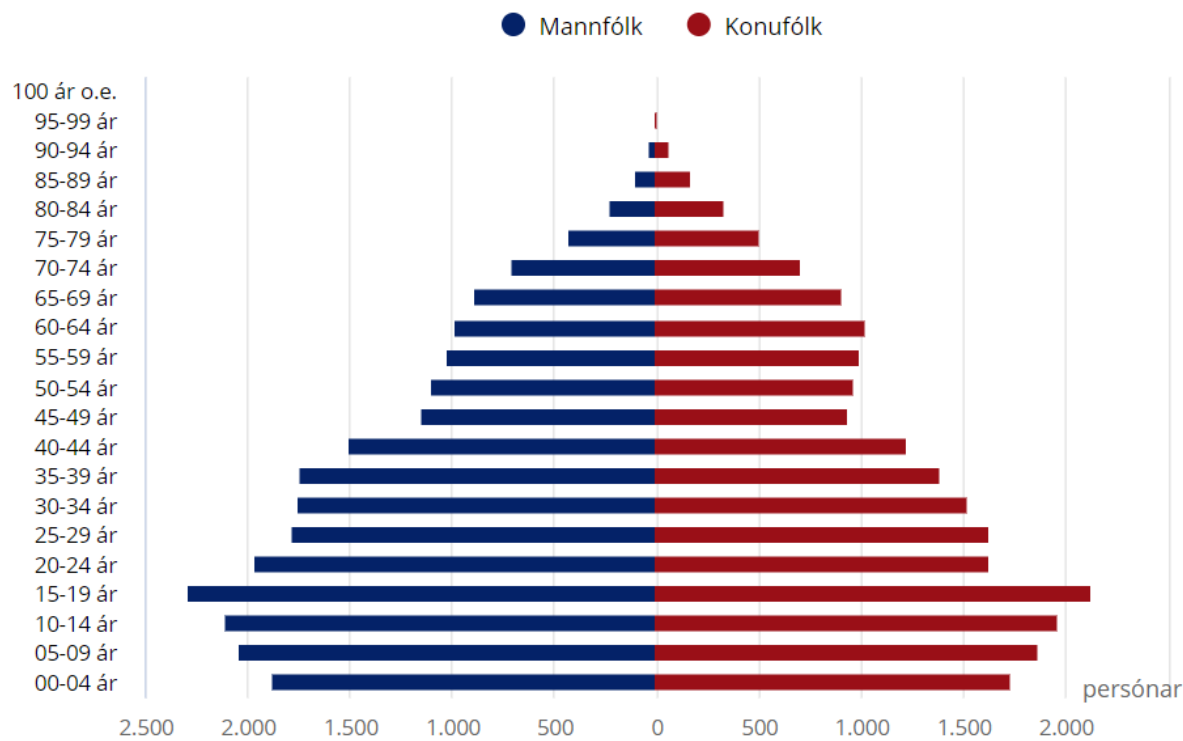

Hagstovan hevur eina geniala heimasíðu
- brúkið hana

- [Fólkatal | Hagstova Føroya](#)

Búskaparkreppan sæst framvegis í fólkasamansetingini

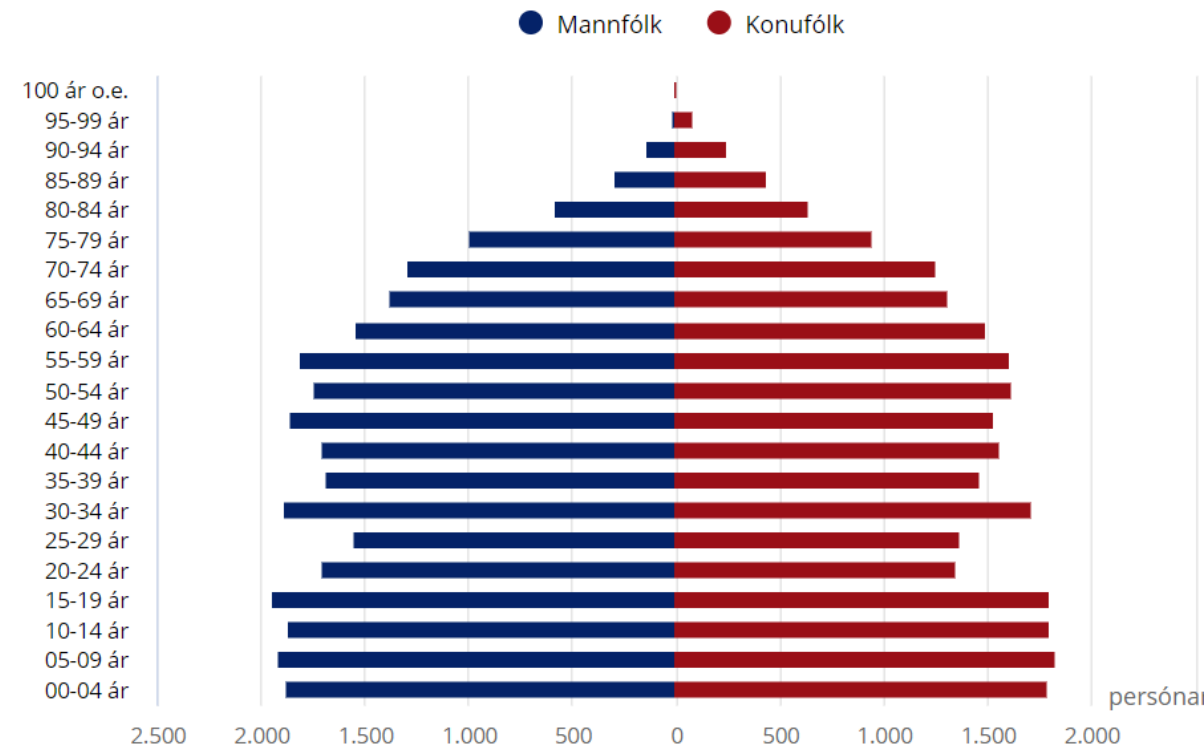
Fólkapýramida, kyn og aldur (árliga)

Viðm.: Uppgjört 1. januar
Kelda: Hagstova Føroya

1985

Fólkapýramida, kyn og aldur (árliga)

Viðm.: Uppgjört 1. januar
Kelda: Hagstova Føroya

2022

Um vit ótu allan laksin sjálvi,
ótu vit 6 kg í part
- hvønn dag í árinum

Burðardygdsfrágreiðing

Healthy business

Production

Goal:

150,000 t by 2026

2021

96,900t

Produced

> 2,000,000

Meals a day

0

Had zero cases of non-compliance:

- No product recall
- No market bans
- Zero security incidents
- No reports relating to human rights violations
- No reports trough employee whistleblower

Smolt size

+
FO 2023

Goal
500g:

X
SCT 2026

FO
382g

2021

SCT
92g

Customer Score

98%

of Bakkafrost customers were either satisfied or more than or very satisfied

Búskapur & Vinna er eitt mið ☺

- <https://youtu.be/xZo2k0ft09o>

Vit liva av at klippa
hvørjum øðrum
- eisini vit

Vit liva eisini av at klippa hvørjum øðrum

Koronakreppan er enn ein áminning til okkum øll um, at vit í Føroyum eisini liva av at klippa hvørjum øðrum. Vit liva av at útflyta ymiskar fiskavørur til stórt sæð hvørt heraðshorn í heiminum. Men vit liva altso eisini av at klippa hvørjum øðrum, at flyta hvønn annan, at matgera fyri hvønn annan, at húsa hvørjum øðrum og mongum øðrum tæmastum fyri hvønn annan. Tað er eisini okkara livibreyð, tí mong av okkum liva av tí – og ikki av útflytta fiskinum. Tørvur er tí á munadyggum hjálparpakka til at halda hesum fyrítøkum óskalaðum av koronakreppuni, um vit skulu vera klár at koyra á aftur motorin aftaná

Johnny í Grótnum

Onkur vil kanska vera við, at tað heila man fara at ganga, tí virksemini í útflytningssvinninum heldur áfram. Hetta sjónarmið hava fleiri politikkarar eisini fært fram. Men so er ikki. Tað er sjálvandi gleðiligt og gott, at tað framvegis er nógv virksemini í bæði útflytningssvinninum og byggivinnuni. Men tað hjálpir tó onki matstovuni, at sjómaðurin framvegis hevur eina góða hyru, tí hann ikki neyðturviliga fer at eta oftari úti restina av árinum fyri at innheinta tað forsomda. Hann hevur fingið mettuna, og matstovan hevur mist umsetningin. Hárfríðkanarstovan fær heldur ikki eyka klippingar av at hárið á síónanninum

av viðskiftafólkum, ið kunnu vera í eitt nú solumiðstöðum.

Sostatt eru helst eini 7.000 starvsfólk og sjálvstöðug vinnurekandi, ið missa munandi part av inntøkuni vegna korona.

Hesi skapa virðir fyri 400 milliónir um mánan

Kanska onkur vil seta spurning við, um íkastid hjá hesum vinnugreinum er so stórt til búskaparligu virðisskapanina. Tann spurningin kann man heilt ítikiliga fá svar upp á við at kaga í tjóðarroknskapin, ið Hagstova Føroya ger upp. Also ikki landsroknskapin, sum sigur nakað um figgjialigu viðurskiftini hjá almenna geiranum, men tjóðarroknskapin, har samlaða virðisskapanini í samfelagnum verður

unum. Ella tilsamans 22%. Hetta er neyvt sami partur, sum áðurnevndu tæmastuvinnur stóðu fyri. Hesar vinnufyrítøkur skapa altso virðir fyri áleið 400 milliónir krónur um mánan.

Almennu tæmasturnar skapa eisini virðir

Tey áleið 10.000 starvsfólkini í almenna geiranum skapa eisini búskaparligu virðir, um nakar skuldi ivast. Hetta sæst eisini heilt ítikiliga í koronakreppuni. Sjúkraingir, lækningar, laborantar og onnur heilsustarvsfólk brúka sínar forleikar til at eyðmerkja og víðgera tey sjúku og til at fyrbygja smittuútbreiðslu. Rokstarstarvsfólkini taka sær av teimum eldru og veiku á bústovnum, nú tey avvarðandi ikki kunnu vísa. Lærarar hava tillæ

draða parallell til stöðuna í frælslynta USA, har nógvar av hesum tæmastum er skipaðar í privata geiranum. Ongin setir virðir fyri áleið 400 milliónir krónur um mánan. Hetta sæst eisini heilt ítikiliga í koronakreppuni. Sjúkraingir, lækningar, laborantar og onnur heilsustarvsfólk brúka sínar forleikar til at eyðmerkja og víðgera tey sjúku og til at fyrbygja smittuútbreiðslu. Rokstarstarvsfólkini taka sær av teimum eldru og veiku á bústovnum, nú tey avvarðandi ikki kunnu vísa. Lærarar hava tillæ

dragta parallell til stöðuna í frælslynta USA, har nógvar av hesum tæmastum er skipaðar í privata geiranum. Ongin setir virðir fyri áleið 400 milliónir krónur um mánan. Hetta sæst eisini heilt ítikiliga í koronakreppuni. Sjúkraingir, lækningar, laborantar og onnur heilsustarvsfólk brúka sínar forleikar til at eyðmerkja og víðgera tey sjúku og til at fyrbygja smittuútbreiðslu. Rokstarstarvsfólkini taka sær av teimum eldru og veiku á bústovnum, nú tey avvarðandi ikki kunnu vísa. Lærarar hava tillæ

alivinnan og fiskivinnan eru hart rakt av korona. Ein stóur partur av okkara fiskavørur verða jú brúkt í sosialum samhangum á matstovum og kantineum í

aftur í, at partabrevakursurin er nógv lækkaður. Aðrar alifyrítøkur er kanska enn harðari raktar, nú tað ikki er gjørligt at útflyta laks flørvægis. Laksaprísurin í heims-

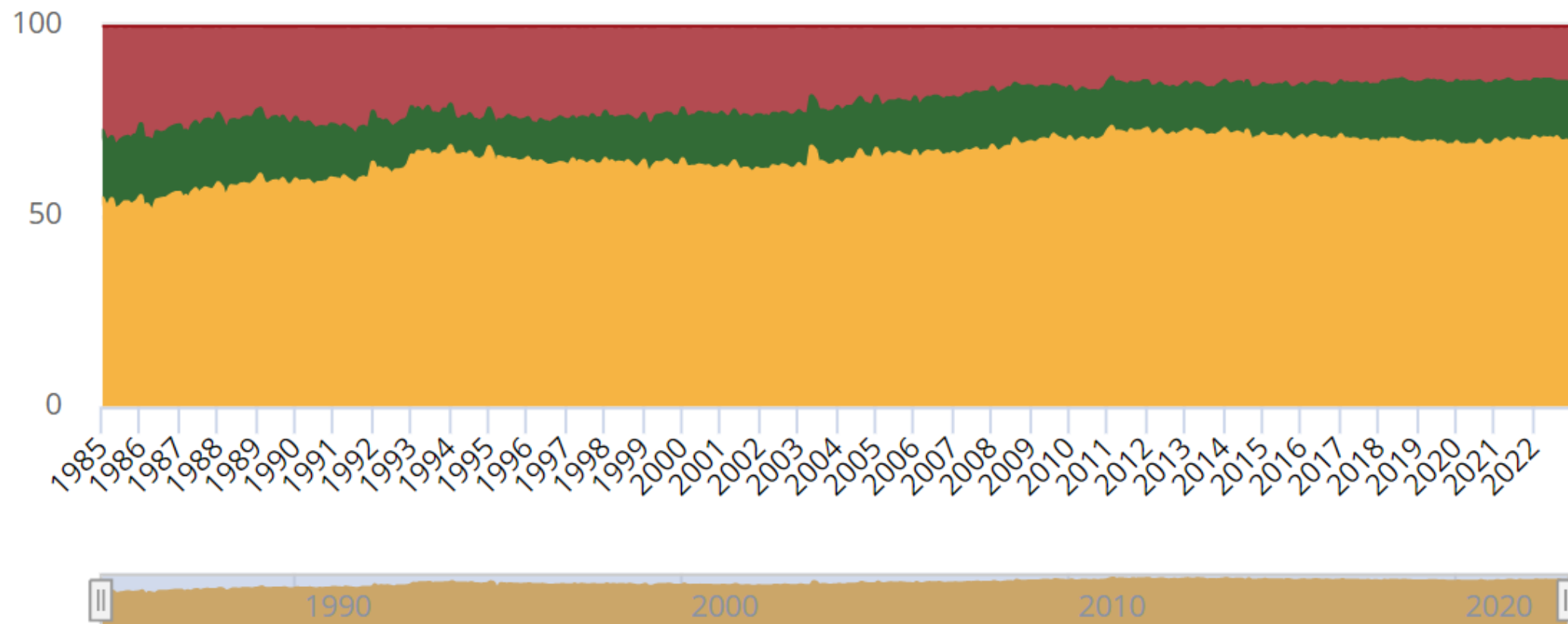
kjalarvorrinum av koronaátøkunum og fyrsta hjálparpakkanum, so er hetta ikki so. Tað brennur veruliga á í ørtum av tæmastuvinnuni. Hesar fyrítøkur hava

hjálparkaknum, at endamálið við hesum var at lofta smáu fyrítøkunum, sum ikki fingi ágóðan av fyrsta hjálparpakkanum. Talan er sostatt bert um at pjiessa eitt

Løntakarar, vinnugreinabólkar

% av løntakarunum

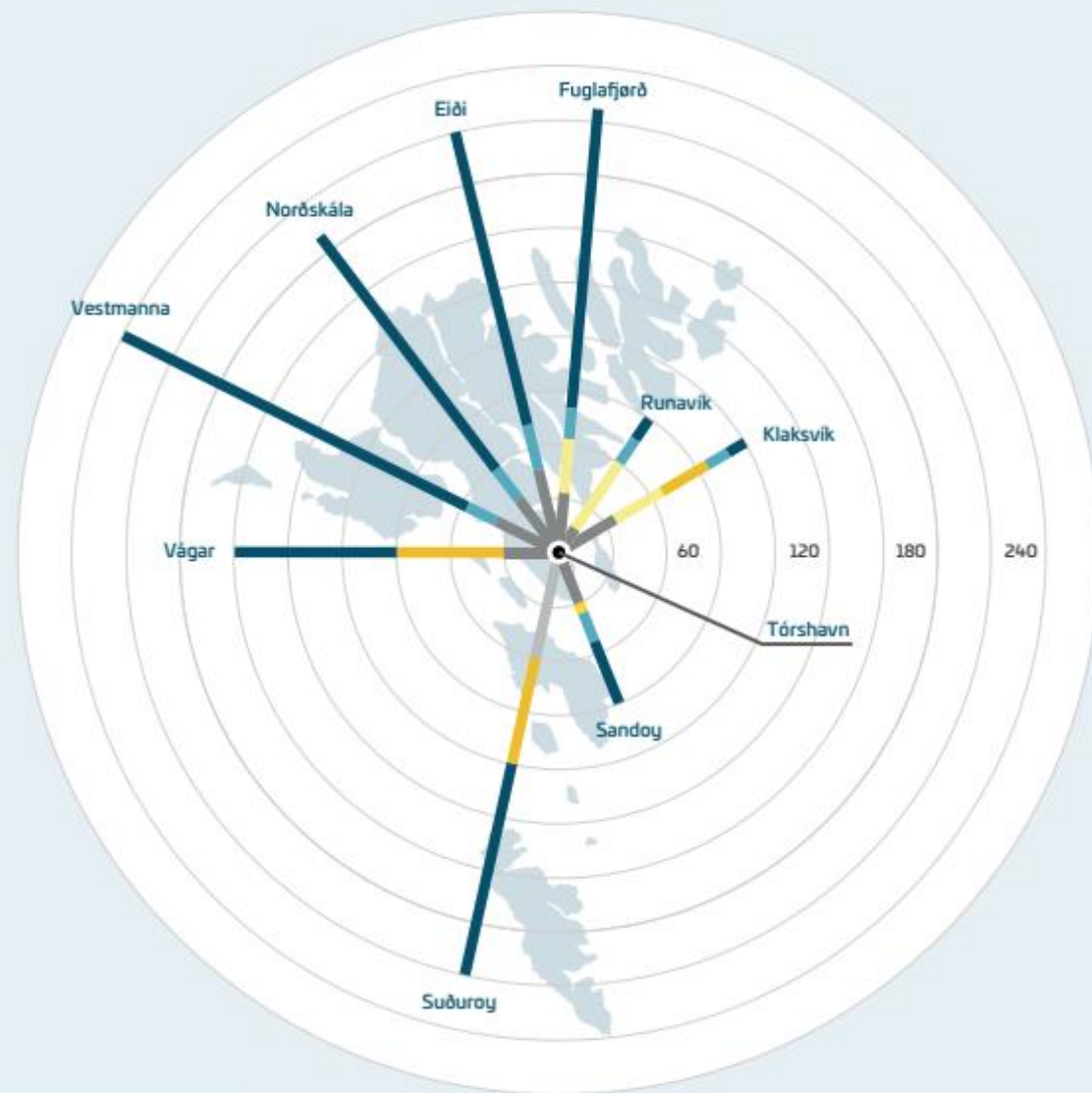
prosent ● Fiskivinna o.o. tilfeingisvinna ● Byggivinna o.o. tilvirking ● Tænastuvinna

Kelda: Hagstova Føroya

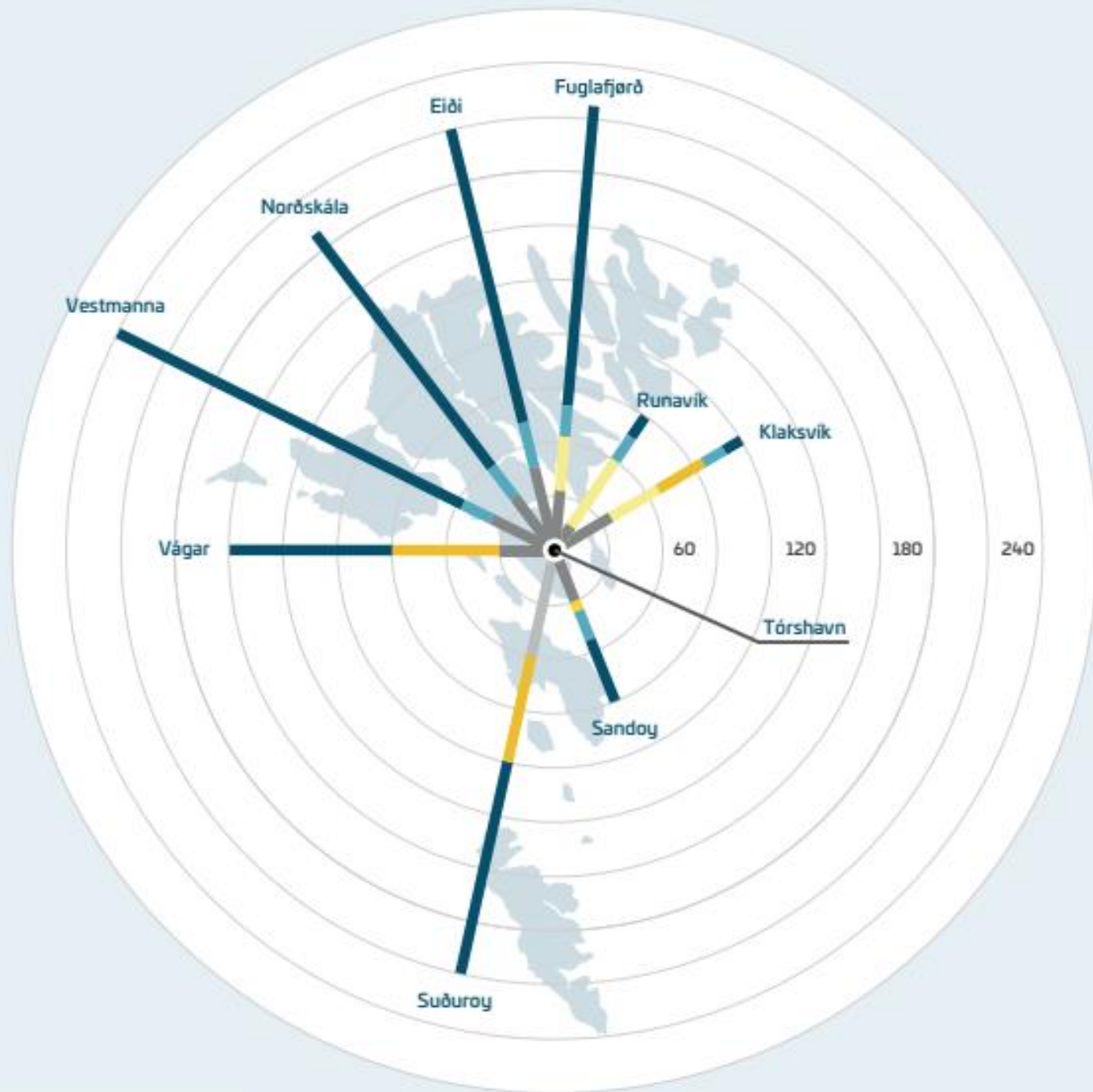
Eitt hol til Suðuroynna er á
breddanum. Er tað hol í høvdið?

MYND 1: BROYTT FERÐATÍÐ TIL OG FRÁ HØVUÐSSTAÐNUM YVIR TÍÐ

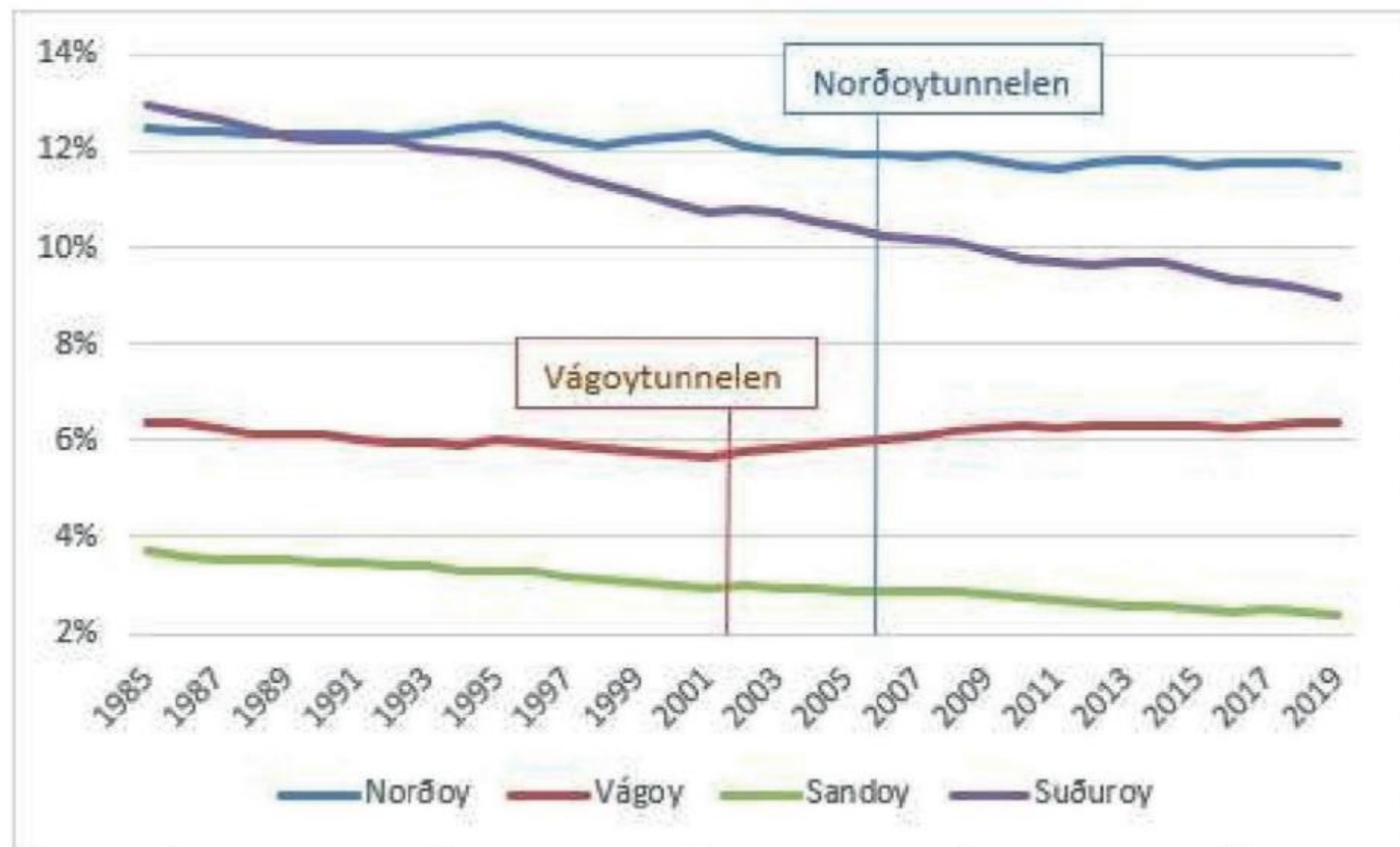
FERÐATÍÐIRNAR MINKA

1950 2000 2025
1976 2015 2035

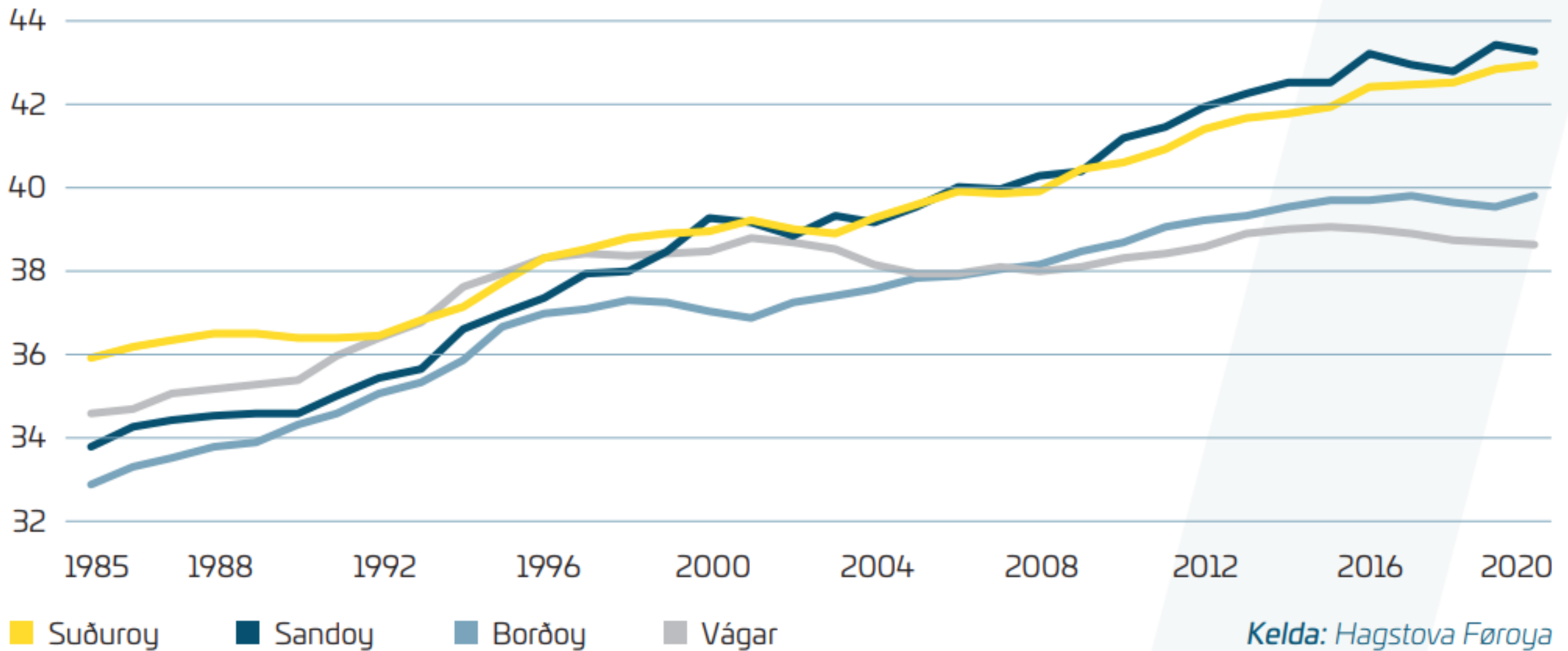
Hví gera
vit tunlar?

Íbúgvarapartur í útvaldum økjum, 1985-2019

Kelda: Hagstova Føroya

RITMYND 18: MIÐALALDUR FYRI ÚTVALDAR OYGGJAR, 1985-2020

Suðuroyartunnin loysir seg ikki búskaparlíga

Samfelagsbúskaparlíga ágóðin samsvarar ikki við kostnaðin av at gera Suðuroyartunnin, visir nýggj greining. Í kandidatuppgávu við Árhús Universitet hevur Brandur Sjørðarson greinað stóru tunnissætlanina. Úrslitið er negavtívt, hóast niðurstøðan skal takast við ávísium fyrvirni

Johnny í Grótinum,
búskaparfrøðingur

Í næstum er ætlanin at fara undir fyrireikingarnar til at gera undirsjóvartunnin til Suðuroynna fyrri at rokka politiska málinum um, at tað skal vera koyrandi til syðstu oynda í sein-

Suðuroyar.

Niðurstøðan í greiningini er, at flógan hevur eitt nútíðarvirði á minus 1 milliard krónur, tá nyttuvirðið verður samanborið við kostnaðin. Suðuroyartunnin er tí ikki samfelagsbúskaparlíga ein lønandi flóga.

Dimmalætting hevur sett Brandi nakrar spurningar um

Longu í 1936 var tað krav í amerikanska herinum, at ein kostnyttu greining skuldi fyriliggjá, um útbýggingar skuldu gerast. Síðan 60'ini hava kostnyttu greiningar verið ein altjóða víðurkendar og nýttur greiningarháttur til at meta um ymiskar verkætlanir. Herundir serliga útbýggingar av undirstøðukervinum, tí talan oftast er um eina almenna flógu, har kostnyttugreiningin víðger avleiðingarnar frá einum samfelagsligum sjónarhorni.

Kostnaðir s ágóðar

Hvat visir tín kostnyttu tveir kostnaðir av tunlinum serað og virði er umframt og byggiko og byggiko kostnaðurin gjalda fyrri (brennievni

hóast stórar og umfatandi flógur hava verið framdar undirstøðukervinum kann nevast, at tunnin svarar Stórabeltsbrúgvir pr. íbúgva.

tunlarnir er eitt postívt restvirði, spardur rakstur av ferjuni ímun til ... og skattainntøka/tunniss-

Talva: Høvuðsúrslit av kostnyttu greiningini, mió. kr.

Verkætlan	Sandoyartunnin		Suðuroyartunnin
	Einsæris	Saman við	
Bygging	-1.086	-1.086	-4.144
Koyriútreiðslur	-330	-330	-2.443
A: Kostnaðir tilsamans	-1.416	-1.416	-6.587
Brúkaraágóðar	801	1.935	2.681
- herav ferðing	399	867	1.554
- herav bíðitíð	272	591	359
- herav goymd bíðitíð	54	118	299
- Seinkanir	75	359	245
- Nýggj farleið: Sandoy-Suðuroy			224
Restvirðið	223	223	864
Lægri rakstrarútreiðslur	64	64	680
Skattainntøkur	131	131	343
B: Nyttu tilsamans	1.219	2.353	4.569
C: NNV (A+B)	-196	937	-2.018
		Samansett NNV	-1.081

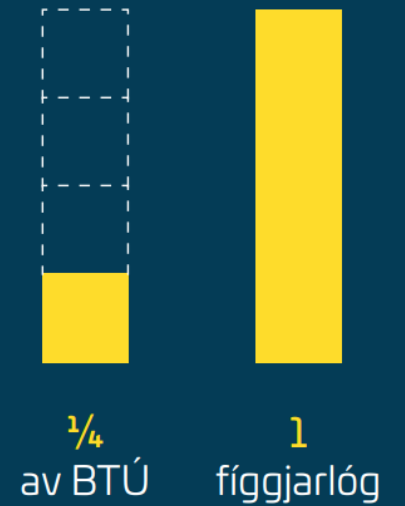
FORKANNING AV EINARI NÝGGJARI SUÐUROYARLEIÐ

Samfelagsligar, búskaparligar og
umhvørvisligar greiningar

Tunnilin er mettur at kosta

5,4 mia.*

* kostnaðarmeting í fasu 1

1. HØVUÐSNIÐURSTØÐUR

2. VERKÆTLANARLÝSING

3. ÚTGREINING

- Kostnaðarmetingin grunda á Eysturoyartunnilin: 3,4 mia.kr.
- Vøkstur í byggikostnaði frá 2018 til ársenda 2021: 8% íalt.
- Váðaískoyti á 50% í mun til framtíð og óvissu
- Síðani tá er byggikostnaðurin øktur við áleið 25%.

Um ein føroyskan milliarding

Nýggjur milliardingur á listanum yvir 100 ríkastu í DK

- [En flok nye milliardærer har fundet vej til listen over Danmarks rigeste: Især én ting har flere tilfælles \(finans.dk\)](#)

10/11/2022 KL. 06:30

ERHVERV

En flok nye milliardærer har fundet vej til listen over Danmarks rigeste: Især én ting har flere tilfælles

13 nye navne er kommet på listen over Danmarks 100 rigeste, og syv af dem har skabt formuen på energi.

 TILFØJ TIL LÆSELISTE

Rúni Bro Róin ætlaði at gera Eysturoyartunnilin – slapp ikki

- Men bleiv milliardingur sum CIP partaeigari
- Fór formliga frá sum partnari í CIP í 2020, men er framvegis partaeigari
- Stovnaði síðani fyrirkona St. Jørgen, sum fæst við sólorku og fastogn
- Í 2022 lanseraði hann verkætlanina um at byggja størsta leiguíbúðarbygningin í Runavík
- <https://youtu.be/PKi6F5aO62w>

